



Delyth Jewell AS
Cadeirydd
Y Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon, a
Chysylltiadau Rhyngwladol

18 Gorffennaf 2023

Annwyl Delyth,

Ymchwiliad i'r heriau a wynebwr gan weithlu'r diwydiannau creadigol yng Nghymru

Diolch am eich llythyr dyddiedig 21 Mehefin yn gofyn am wybodaeth ychwanegol yn dilyn fy mhresenoldeb yng nghyfarfod y Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon, a Chysylltiadau Rhyngwladol ar 25 Mai 2023. Nodir isod yr wybodaeth ychwanegol y gofynnwyd amdani.

Amcanion ar gyfer y sector diwydiannau creadigol

Mae amcanion allweddol Llywodraeth Cymru ar gyfer y diwydiannau creadigol wedi'u nodi yn ein dogfen blaenoriaethau [Blaenoriaethau ar gyfer Sector y Diwydiannau Creadigol yng Nghymru \(Cymraeg\).pdf](#). Mae ein hamcanion hefyd yn gyson ag ymrwymadau ein Rhaglen Lywodraethu sy'n gysylltiedig â datblygu sgiliau ac ymchwil ar gyfer y diwydiannau creadigol.

Data arolwg o'r diwydiannau creadigol

Gellir gweld canfyddiadau Arolwg Diwydiant cyntaf Cymru Greadigol [yma](#). Y bwriad yw cynnal yr arolwg hwn yn flynyddol, a bydd arolwg y flwyddyn hon yn mynd yn fyw ym mis Gorffennaf 2023. Disgwylir i'r adroddiad terfynol gael ei gyhoeddi yn ystod hydref 2023 a bydd ar gael ar wefan Llywodraeth Cymru. Ar eich cais, bydd doler i'r adroddiad yn cael ei rhannu â'r Pwyllgor pan fydd ar gael.

Cymorth ar gyfer yr is-sectorau Celfyddydau a Cherddoriaeth

Y Celfyddydau

Mae Llywodraeth Cymru wedi dyrannu £1m o gyllid ychwanegol i gefnogi pwysau costau byw yn sector y celfyddydau drwy Gyngor Celfyddydau Cymru, gyda £500k ar gyfer 2022-23 a £500k ar gyfer 2023-24. Mae Cyngor Celfyddydau Cymru wedi darparu dadansoddiad

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NS

Gohebiaeth.Dawn.Bowden@llyw.cymru
Correspondence.Dawn.Bowden@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

o'r Dyfarniadau Costau Byw a wnaed i'w bortffolio presennol, sy'n cynnwys nifer o sefydliadau y mae cerddoriaeth yn ffocws allweddol iddynt a llawer o sefydliadau eraill y gellir dosbarthu elfen sylweddol o'u gwaith i'r categori 'cerddoriaeth'. Ar 19 Mehefin, lansiodd Cyngor Celfyddydau Cymru hefyd daliad costau byw atodol ar gyfer grantiau presennol. Bydd pedwar cylch ymgeisio a fydd yn rhedeg tan fis Ionawr 2024.

Cerddoriaeth

Ers ei lansio, mae Cymru Greadigol wedi darparu cymorth i amrywiaeth o fusnesau sy'n creu seilwaith amlweddol y sector cerddoriaeth fyw. Wrth wraidd y diwydiant y mae'r lleoliadau cerddoriaeth fyw a ystyrir yn aml yn adran Ymchwil a Datblygu lle y mae artistiaid yn dysgu eu crefft. Nodir isod wybodaeth am y cynlluniau a gyflawnwyd hyd yma i gefnogi'r sector cerddoriaeth:

Cynllun peilot lleoliadau cerddoriaeth llawr gwlad 2020	Cynllun buddsoddi cyfalaf ar gyfer lleoliadau a gyflwynwyd cyn y brigiad o achosion o COVID-19, a ddatblygodd y gyflym yn gronfa adferiad	£19,500 i bedwar lleoliad
Cronfa adferiad cerddoriaeth llawr gwlad 2020	Y gronfa gymorth gyntaf yn y DU a grëwyd i gefnogi lleoliadau cerddoriaeth ar ddechrau'r brigiad o achosion o COVID-19	£401,551 i bedwar lleoliad
Cronfa Cyfalaf Cerddoriaeth 2021/22	Drwy'r grant o hyd at £10k, bu modd i'r diwydiant cerddoriaeth fuddsoddi yn ei adferiad a'i dwf ei hun yn dilyn y pandemig drwy annog newid sylweddol i gyfleusterau'r diwydiant, er budd artistiaid a chynulleidfaoedd.	£511,703.44 i 56 o leoliadau cerddoriaeth fwy, stiwdios recordio a mannau ymarfer
Cronfa Refeniw Cerddoriaeth 2022/23	Cyllid refeniw o hyd at £10,000 ar gyfer busnesau rheoli cerddoriaeth a labeli cerddoriaeth i ddarparu cymorth ychwanegol ac ymgyrchoedd cryfach ar gyfer digwyddiadau rhyddhau arfaethedig er mwyn gwella eu cynaliadwyedd a'u rhagolygon masnachol.	£129,000 i 13 o fusnesau
Cronfa Cyfalaf Cerddoriaeth 2023/24	Cronfa Gyfalaf gystadleuol wedi'i hanelu at gefnogi lleoliadau cerddoriaeth fyw â phrosiectau cyfalaf mwy	Dyraniad o £200,000 - Y dyddiad cau ar gyfer ceisiadau yw 14 Gorffennaf 2023.

Mae'r prosiectau hyn yn ategu'r cyllid a ddyfarnwyd i'r sector cerddoriaeth drwy'r Gronfa Adferiad Diwylliannol (CAD), a ddarparodd:

- CAD1: £4.2m i 72 o leoliadau
- CAD2: £2.56m i 60 o leoliadau a chyflenwyr
- CAD3: £1.24m i 59 o leoliadau a chyflenwyr

Trosiant ym mhob is-sector a gefnogwyd gan Cymru Greadigol dros y tair blwyddyn ariannol diwethaf

Trosiant ar gyfer 2019-2021 yn ôl is-sector

Sector	2019	2020	% y newid	2021	% y newid
Y Diwydiannau Creadigol	£1,643m	£1,640m	-0.2%	£1,705m	4.0%
Sgrin	£531m	£424m	-20.2%	£575m	35.6%
Cerddoriaeth	£194m	£321m	65.5%	£349m	8.7%
Digidol	£289m	£269m	-6.9%	£270m	0.4%
Cyhoeddi	£612m	£614m	0.3%	£503m	-18.1%
Newydd	£257m	£245m	-4.7%	£239m	-2.4%

Presenoldeb cynulleidfaoedd

Y Celfyddydau

Mae Cyngor Celfyddydau Cymru wedi casglu gwybodaeth am ffigurau cynulleidfaoedd drwy Arolwg Portffolio Celfyddydol Cymru 2022/23. Mae dolen i uchafbwyntiau'r arolwg wedi'i darparu - [Uchafbwyntiau Arolwg Portffolio Celfyddydol Cymru 2021-2022](#). Mae'r canlyniadau hyn yn dangos cynnydd bach yn y ffigurau ar gyfer y flwyddyn ariannol lawn diwethaf, ond nid yw'r ffigurau hyn wedi cyrraedd y lefelau a welwyd cyn y pandemig eto. Drwy gymharu'r ffigurau hyn â data'r Asiantaeth Cynulleidfaoedd a gyhoeddwyd ym mis Tachwedd 2022, gellir gweld bod cynulleidfaoedd yng Nghymru a'r Alban yn dychwelyd yn arafach i weithgareddau diwylliannol wyneb yn wyneb na chynulleidfaoedd yn Lloegr.

Cerddoriaeth

Ni chaiff gwybodaeth am ffigurau cynulleidfaoedd yng Nghymru yn unig ei chasglu ar hyn o bryd. Fodd bynnag, mae cynnwys rheolaidd a chydberthynas agos Cymru Greadigol â lleoliadau drwy ei grŵp rhanddeiliaid cerddoriaeth yn ein galluogi i gasglu gwybodaeth ddibynadwy am faterion fel lefelau cynulleidfaoedd a thueddiadau prynu tocynnau. At hynny, defnyddir tystiolaeth a gesglir gan gyrff cynrychioliadol fel yr Ymddiriedolaeth Lleoliadau Cerddoriaeth hefyd fel ffynhonnell tystiolaeth i ddeall tueddiadau cyffredinol. Gellir gweld adroddiad blynyddol yr Ymddiriedolaeth Lleoliadau Cerddoriaeth, sy'n cynnwys gwybodaeth am leoliadau a phresenoldeb ar lefel y DU drwy ddilyn y ddolen hon - [MVT Annual-Report FINAL web-enabled Single-Page-version.pdf.pagespeed.ce.9aZNccFsbl.pdf \(musicvenueustrust.com\)](#).

Hwyluswyr Llesiant

Mae Llywodraeth Cymru yn awyddus i nodi cyfleoedd i ddysgu o arferion da mewn mannau eraill i gefnogi gwelliannau i ddiwylliant cyflogaion, rheolwyr a gweithleoedd yng Nghymru. Mae Cymru Greadigol yn gweithio'n agos gydag Elusen Ffilm a Theledu y DU gyda'r nod o argymhell *The Whole Picture Toolkit* yn nodiadau canllaw Cyllid Cynhyrchu Cymru Greadigol er mwyn annog rheolwyr ac arweinwyr creadigol yn y sector sgrin yng Nghymru i ofalu am iechyd meddwl eu tîm.

Mae'r sector cerddoriaeth fyw a meysydd creadigol eraill yn awyddus i ddilyn arweiniad y prosiect Hwyluswyr Llesiant yn y sector sgrin. O ganlyniad, ffocws ail flwyddyn y cynllun

peilot Hwyluswyr Llesiant, sy'n cael ei arwain gan undebau a'i ariannu gan Cymru Greadigol, fydd adolygu a nodi sut y gallai'r model hwn weithio mewn sectorau eraill.

Yn ddiweddar, mae Cymru Greadigol wedi darparu cyllid, drwy'r Gronfa Sgiliau Creadigol, tuag at Gynllun Peilot Grymuso Gweithwyr Creadigol Llawrydd, sydd wedi hyfforddi 15 o Swyddogion Cymorth Cyntaf Iechyd Meddwl ar draws y pedwar undeb creadigol sy'n gweithio yn y sector Sgrin, Digidol a Cherddoriaeth.

Rydym yn parhau i gyfrannu at adolygiad Canolfan Polisi a Thystiolaeth y Diwydiannau Creadigol o arferion gweithio yn y diwydiannau creadigol. Cyfarfu fy swyddogion â'r Ganolfan yn ddiweddar i drafod opsiynau i gefnogi gwaith teg ymhellach yn y diwydiannau creadigol yng Nghymru mewn ymateb i'r argymhellion a wnaed yn adroddiad y Ganolfan. Mae hyn yn cynnwys defnyddio rhwydwaith y DU gyfan a ddatblygwyd i gefnogi'r adolygiad i ystyried y mapiau trywydd sy'n cael eu datblygu gan weinyddiaethau eraill mewn ymateb i ganfyddiadau'r adroddiad i nodi cyfleoedd i ddysgu.

Gweithgarwch a gefnogir gan Cymru Greadigol

Ceir manylion am y 17 o brosiectau a ariennir drwy Gronfa Sgiliau Cymru Greadigol, gan gynnwys y symiau a ddyfarnwyd i bob prosiect, ar gael yn **Nogfen 1**.

Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant

Prosiectau cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant

Mae'r tri phrosiect canlynol a ariennir drwy'r Gronfa Sgiliau Creadigol wedi'u dylunio i gefnogi a gwella cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant yn y sector sgrin:

- Prosiect Re-Focus a gynhelir gan Hijinx - Hyfforddiant Cynhwysiant Anabledd Dysgu ar gyfer y diwydiant sgrin yw Re-Focus, sydd â'r nod o fynd i'r afael â'r diffyg cynrychiolaeth cronig i bobl ag anableddau dysgu a/neu awtistiaeth ar y sgrin a'r tu ôl i'r camera. Mae dwy ran i'r prosiect hwn: bydd y rhan gyntaf yn darparu hyfforddiant undydd wyneb yn wyneb ar ffurf sesiynau theatr a chwarae rôl anffurfiol, wedi'u harwain gan actorion Hijinx sydd ag anableddau dysgu a/neu awtistiaeth. Bydd y sesiynau'n adlewyrchu senarios pob dydd, gan roi enghreifftiau bywyd go iawn o sefyllfaoedd ar set, y broses ôl-gynhyrchu, a'r broses o ddatblygu prosiect sgrin. Bydd ail ran y prosiect yn cynnwys sefydlu Asiantaeth Hwyluswyr Creadigol, gan ddarparu Hwyluswyr Creadigol wedi'u hyfforddi ar gyfer y sector er mwyn helpu pobl ag anableddau dysgu/awtistiaeth i gael gwaith. Bydd y cyllid yn helpu i hyfforddi cronfa o Hwyluswyr Creadigol a allai wedyn gael eu cyflogi gan gynyrchiadau.
- rad Cymru - prosiect a gynhelir gan ddarparwr hyfforddiant TRC. Cymru Greadigol sy'n ariannu ail flwyddyn y prosiect hwn, mewn partneriaeth â BBC Cymru Wales a Channel 4. Mae'r cynllun hwn yn cynnig hyfforddeiaeth wyth mis â thâl i wyth hyfforddai mewn wyth cwmni cynhyrchu teledu annibynnol yng Nghymru. Mae'r fenter hon yn helpu i ddileu'r rhwystrau a galluogi pobl o gefndiroedd heb gynrychiolaeth ddigonol i fanteisio ar leoliadau â thâl, hyfforddiant ac arweiniad.
- Cyswllt Diwylliant Cymru - prosiect sy'n cael ei gynnal gan Watch Africa CIC, a'i ariannu gan Cymru Greadigol mewn partneriaeth â phedwar darlledydd; BBC Cymru Wales, ITV Cymru Wales, S4C a Channel 4. Mae Cyswllt Diwylliant Cymru, sydd bellach ar drothwy ei thrydedd blwyddyn, yn helpu talent amrywiol i ddod o hyd i gyfleoedd yn y sector ffilm a theledu yng Nghymru. Wedi'i gynnal gan y gymuned a throsti, mae Cyswllt Diwylliant Cymru yn hyrwyddo swyddi a chyfleoedd ac yn cynnig cyngor a chymorth i bobl sy'n awyddus i ymuno â'r sector.

Mae prosiect Beacons, a ariennir hefyd gan y Gronfa Sgiliau Creadigol, yn datblygu nifer o feysydd cymorth newydd a fydd yn canolbwyntio ar feithrin sgiliau i ddatblygu gweithlu newydd amrywiol ac iach yn y diwydiant cerddoriaeth yng Nghymru, gan gynnwys:

- Resonant - prosiect sydd â'r nod o rymuso pobl ifanc (18-25 oed) sy'n ystyried eu bod o rywedd wedi'i ymleiddio, i weithio y tu ôl i'r llenni yn y diwydiant cerddoriaeth yng Nghymru.
- SUMMIT 2024 - cynhadledd arloesol ar gyfer y diwydiant cerddoriaeth, sydd wedi'i dylunio ac sy'n cael ei chynnal gan bobl ifanc ar gyfer pobl ifanc yng Nghymru. (Cynhaliwyd y bedwaredd uwchgynhadledd)
- Bwts - cyfres ddwyieithog newydd o fideos codi ymwybyddiaeth sy'n dangos llwybrau pwysig i weithlu'r diwydiant cerddoriaeth. Bydd y gyfres hon yn rhoi cipolwg ar brofiadau gweithwyr proffesiynol yn y diwydiant cerddoriaeth yng Nghymru ac yn helpu pobl ifanc i gynllunio eu dyfodol yn hyderus
- TransForm Music - i ddatblygu pecyn hyfforddiant ochr yn ochr â darparwyr Umbrella Cymru, arbenigwyr ym maes cymorth Rhywedd ac Amrywiaeth Rywiol. Bydd y bartneriaeth hon yn canolbwyntio ar wneud y diwydiant cerddoriaeth yng Nghymru yn lle mwy diogel a chynhwysol i bobl drawsrywiol ac anneuaid. Pan fydd wedi'i ddylunio, bydd y pecyn hyfforddiant hwn yn cael ei gynnig i chwe randdeiliad yn y diwydiant cerddoriaeth yng Nghymru.

Yn y sector digidol, mae Cymru Greadigol yn cefnogi dau brosiect drwy'r Gronfa Sgiliau Creadigol:

- Ffowndri Gemau Cymru - rhaglen naw mis o hyd a gynhelir gan Lungo Solutions i gynnig nifer o bwyntiau mynediad a gadael i amrywiaeth o rolau technegol yn y diwydiant gemau cyfrifiadurol. Bydd y Ffowndri yn targedu unigolion heb gynrychiolaeth ddigonol sy'n awyddus i newid gyrfa ac unigolion sydd wedi'u tangyflogi, gan helpu i'w huwchsgilio ar gyfer rolau ym maes dylunio a datblygu gemau cyfrifiadurol.
- Gêm - Hyb Gemau Cyfrifiadurol lefel mynediad annibynnol er mwyn helpu i fynd ati'n strategol i ddatblygu darpariaeth hyfforddiant sy'n cwmpasu gofynion lefel mynediad ar lefel 1, 2 a 3 fframwaith BTEC, gyda'r nod o ddatblygu gweithlu creadigol sy'n adlewyrchu pob cymuned. Caiff Gêm ei gynnal gan Academi Cyfryngau Cymru, sydd â phrofiad helaeth o weithio gyda phobl ifanc sydd wedi'u hymleiddio.

At hynny, yn y sector cyhoeddi, mae Cyngor Llyfrau Cymru wedi cael cyllid gan Cymru Greadigol i gynnal dau gylich o'i Gronfa Cynulleidfaoedd Newydd. Datblygwyd y Gronfa i gydnabod yr heriau sy'n gysylltiedig ag amrywiaeth a chynhwysiant yn y sector. Mae'n canolbwyntio ar gefnogi cynnwys sy'n adlewyrchu pobl o bob oed a chefnidir a chynrychiolaeth deg yn y sector.

Data ar gydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant

Mae ystadegau blynyddol Cymru Greadigol yn cynnwys dadansoddiadau mewn perthynas â data ar amrywiaeth. Mae hyn yn cynnwys oedran, rhyw, ethnigrwydd a gweithwyr anabl. Mae'r setiau data ar amrywiaeth ar gael yn gyhoeddus a gellir eu gweld [yma](#). Disgwylir i'r rhain gael eu diweddarau â data 2022 a'u cyhoeddi ar wefan Llywodraeth Cymru erbyn diwedd haf 2023.

Mae'r setiau data cyfredol ar gyfer Cymru yn dangos y canlynol:

- Ar gyfartaledd, yn ystod 2019-2021, roedd ychydig yn llai na chwarter (24%) y rhai a oedd yn cael eu cyflogi yn y diwydiannau creadigol yng Nghymru rhwng 40 a 49 oed, sef y grŵp oedran a gynrychiolwyd fwyaf yn y sector.

- Yn 2021, roedd mwy o ddynion na menywod yn gweithio yn y sector creadigol, sef tua 53% a 47%, yn y drefn honno.
- Yn 2021, roedd 97% o'r rhai a oedd yn cael eu cyflogi yn y diwydiannau creadigol yn Wyn.
- Yn 2021, roedd 4,000 o'r bobl a oedd yn cael eu cyflogi yn y diwydiannau creadigol yn anabl, gan gyfrif am 11% o gyfanswm y rhai a oedd yn cael eu cyflogi yn y sector.
- Yn ystod 2019-2021, ar gyfartaledd roedd 21,500 (tua 60%) o'r rhai a oedd yn cael eu cyflogi yn y diwydiannau creadigol yng Nghymru yn meddu ar addysg hyd at lefel gradd neu gymhwyster cyfatebol bob blwyddyn. Mae hyn yn cymharu â'r cyfartaledd cenedlaethol ar gyfer yr holl ddiwydiannau, sef 39%.
- Yn ystod 2019-2021, nid oedd tua 4% o'r rhai a oedd yn cael eu cyflogi yn y diwydiannau creadigol yn meddu ar unrhyw gymwysterau. Mae'r ffigur hwn yn is na'r cyfartaledd cenedlaethol ar gyfer yr holl ddiwydiannau yng Nghymru, sef 8%.

Mae Arolwg Diwydiant Cymru Greadigol hefyd yn casglu data ar ethnigrwydd, er bod hyn yn gyfyngedig i ymatebwyr sy'n berchenogion busnes, yn gyfarwyddwyr neu'n bartneriaid. Dangosodd canfyddiadau arolwg 2022 fod 94% o'r perchenogion, cyfarwyddwyr a phartneriaid a gymerodd ran yn yr arolwg yn Wyn, bod 1% yn perthyn i grwpiau ethnig cymysg/aml-ethnig a bod 1% yn Asiaidd/Asiaidd Prydeinig. Wrth gymharu'r data yn ôl rhanbarth, gogledd Cymru oedd â'r gyfran uchaf o berchenogion, cyfarwyddwyr a phartneriaid Gwyn a gymerodd ran yn yr arolwg (99%), a chanolbarth Cymru oedd â'r gyfran isaf (87%). Wrth gymharu'r data yn ôl sector, perchenogion, cyfarwyddwyr a phartneriaid a gymerodd ran yn yr arolwg yn y sector sgrin a ddangosodd yr amrywiaeth fwyaf o ran ethnigrwydd (94% Gwyn, 3% grwpiau ethnig cymysg/aml-ethnig a 2% Asiaidd/Asiaidd Prydeinig). Fodd bynnag, mae'n amlwg o'r ffigurau hyn nad oedd cynrychiolaeth ethnig yn adlewyrchu cyfartaleddau'r boblogaeth o hyd. Y sector digidol oedd y sector lleiaf amrywiol, gyda 100% o'r perchenogion, cyfarwyddwyr a phartneriaid a gymerodd ran yn yr arolwg yn Wyn. Mae dolen i'r adroddiad llawn ac amlinelliad o'r canfyddiadau ar gael [yma](#).

Meithrin sgiliau

Mae gwaith yn cael ei wneud i sicrhau y gall pob dysgwr ifanc ystyried dilyn cyrsiau addysg bellach ac addysg uwch sy'n gysylltiedig â'r diwydiannau creadigol

Mae Gwarant i Bobl Ifanc Llywodraeth Cymru yn un o ymrwymadau'r Rhaglen Lywodraethu ac mae'n cynnig cymorth penodol i bobl ifanc rhwng 16 a 24 oed yng Nghymru i sicrhau lle ar gwrs addysg (gan gynnwys Addysg Bellach ac Addysg Uwch) neu hyfforddiant, dod o hyd i swydd neu ddod yn hunangyflogedig.

Fel rhan o'r ymrwymiad hwnnw, rydym wedi darparu £2m fel bod gan bob coleg AB yng Nghymru bellach Fiwro Cyflogaeth a Menter. Mae'r colegau wedi cynnal amrywiaeth o ddigwyddiadau gyfaoedd yn cynnwys cyn-fyfyrrwyr, cyflogwyr, entrepreneuriaid, darparwyr cymorth ôl-addysg bellach amgen a phrifysgolion, ymhlith eraill - gan roi'r cyfle i ddysgwyr ddod ynghyd ac ystyried llwybrau gyrfa ac opsiynau mewn amrywiaeth o sectorau, gan gynnwys y diwydiannau creadigol. Mae'r Bwros yn cynnig amrywiaeth o ddosbarthiadau meistr un i un eraill a chymorth ar raddfa fwy, gan weithio gyda phartneriaid allweddol, fel cyflogwyr, partneriaethau sgiliau rhanbarthol, Gyrfa Cymru a Cymru'n Gweithio. Mae canlyniadau ymweliadau cyflogwyr â'r Bwros wedi cynnwys lleoliadau profiad gwaith wedi'u trefnu mewn cwmnïau.

At hynny, mae prosiect Ysbrydoli Rhagoriaeth Sgiliau yng Nghymru yn helpu pobl ifanc i gyflawni rhagoriaeth sgiliau. Mae'r prosiect yn darparu'r seilwaith ar gyfer Cystadleuaeth Sgiliau Cymru, sy'n rhoi'r cyfle i bobl ifanc herio, meincodi a gwella eu sgiliau drwy gymryd rhan mewn cystadlaethau mewn amrywiaeth o sectorau. Caiff nifer o gystadlaethau eu

cynnal ar gyfer y diwydiannau creadigol, gan gynnwys cystadleuaeth Celf Gêm Ddigidol 3D, Dylunio a Thechnoleg Ffasiwn, Dylunio Graffeg, Cynhyrchu Cyfryngau Digidol a Sgiliau Cynhwysol: y Cyfryngau.

Mae Twf Swyddi Cymru+, sef ein rhaglen hyfforddi a datblygu flaenllaw i bobl ifanc 16-19 oed, yn helpu'r rhai y mae angen y sgiliau, y cymwysterau a'r profiad arnynt i gamu ymlaen i ddilyn prentisiaeth, sefydlu eu busnes eu hunain neu gael eu swydd ddelfrydol. Mae hyn yn cynnwys cyrsiau ar TG a'r Cyfryngau Digidol sy'n targedu gyrfaoedd yn y sectorau TG, Cyfrifiadura a'r Cyfryngau Creadigol.

Bydd Gyrfa Cymru yn gweithio gyda phob ysgol uwchradd, ysgol arbennig, Uned Cyfeirio Disgyblion a choleg er mwyn helpu pobl ifanc i gynllunio a rheoli eu gyrfaoedd yn fwy effeithlon mewn marchnad swyddi gystadleuol sy'n newid yn barhaus. Mae'r ddarpariaeth hon yn cynnwys y canlynol:

- Dysgwyr yng Nghyfnod Allweddol 3 yn deall sut y gall y pynciau y byddant yn eu dewis effeithio ar eu syniadau ar gyfer gyrfa yn y dyfodol.
- Dysgwyr yng Nghyfnod Allweddol 4 yn dysgu mwy am eu hopsiynau o ran gyrfa a sut i gymryd y camau nesaf. Byddai hyn yn cynnwys cyrsiau addysg bellach ac addysg uwch sy'n gysylltiedig â'r diwydiannau creadigol.
- Myfyrwyr chweched dosbarth ac addysg bellach yn meithrin eu dealltwriaeth o gyfnodau pontio ôl-18 a'u hopsiynau ar gyfer y dyfodol. Byddai hyn yn cynnwys cyrsiau addysg uwch sy'n gysylltiedig â'r diwydiannau creadigol.

Mae [adnoddau digidol](#) Gyrfa Cymru yn helpu dysgwyr i ystyried llwybrau gyrfa posibl, gan gynnwys llwybrau sy'n gysylltiedig â'r diwydiannau creadigol a manylion am gyrsiau addysg bellach ac addysg uwch sy'n gysylltiedig â'r diwydiannau creadigol.

Mae Cymru Greadigol wrthi'n gweithio gydag arweinwyr Rhaglen Seren i ystyried sut y gellir cynnig cyfleoedd i fyfyrwyr mwyaf addawol ysgolion y wladwriaeth ymgysylltu â'r diwydiant er mwyn eu hannog i ystyried addysg bellach o fewn pynciau creadigol.

Mae £3m ychwanegol o Gyllid Pontio wedi'i ddyrannu i sefydliadau addysg bellach a chweched dosbarth awdurdodau lleol ar gyfer blwyddyn academaidd 2022/23. Diben y cyllid hwn yw galluogi sefydliadau, mewn cydweithrediad ag ysgolion, i roi cyngor ar lwybrau ôl-16 i ddysgwyr ym Mlwyddyn 10 a Blwyddyn 11.

Mae ein rhaglen cymorth prentisiaethau i fusnesau yn cynnwys Fframwaith Diwylliant, y Cyfryngau a Dylunio.

Oherwydd natur y contractau "llawrydd" byrdymor sy'n gysylltiedig â'r sector creadigol, mae nifer y prentisiaid newydd wedi'u cyfyngu. Yn 2019, treialwyd cynllun prentisiaethau a rennir ar y cyd â Choleg Caerdydd a'r Fro a Sgil Cymru. Cafodd y prentisiaid eu cyflogi gan y coleg a threfnodd Sgil Cymru leoliadau byrdymor â thâl ar brosiectau ffilm a theledu yng Nghymru. Mae cynllun prentisiaethau a rennir CRIW bellach yn recriwtio hyd at 30 o brentisiaid yn ne a gogledd Cymru ac mae'n bwriadu ehangu brand gwerthfawr CRIW i gynnwys cyfleoedd i ddysgwyr sy'n gadael darpariaeth greadigol AB/AU.

Gwaith sy'n cael ei wneud i hwyluso'r ymgysylltu rhwng ysgolion, colegau a sefydliadau addysg uwch

Mae darpariaeth Gyrfa Cymru yn cynnwys y canlynol:

- Dysgwyr yng Nghyfnod Allweddol 4 yn dysgu mwy am eu hopsiynau o ran gyrfa a sut i gymryd y camau nesaf. Byddai hyn yn cynnwys yr holl opsiynau mewn ysgolion a cholegau, opsiynau galwedigaethol, prentisiaethau ac opsiynau o ran cyflogaeth

- Myfyrwyr chweched dosbarth ac addysg bellach yn meithrin eu dealltwriaeth o gyfnodau pontio ôl-18 a'u hopsiynau ar gyfer y dyfodol. Byddai hyn yn cynnwys cyrsiau addysg uwch sy'n gysylltiedig â'r diwydiannau creadigol.

Mae [adnoddau digidol](#) Gyrfa Cymru yn helpu dysgwyr i ystyried llwybrau gyrfa posibl, gan gynnwys llwybrau sy'n gysylltiedig â'r diwydiannau creadigol a manylion am gyrsiau sy'n gysylltiedig â'r diwydiannau creadigol mewn ysgolion a sefydliadau addysg bellach ac addysg uwch.

Mae Cymru Greadigol yn aelod o fwrdd y Gymuned Lleoliadau Annibynnol, sy'n cefnogi Soundcheck Sessions, menter sy'n rhoi'r cyfle i bobl ifanc (14+ oed) fynd i leoliad cyn i'r drysau agor i'r cyhoedd, er mwyn gwyllo'r artist, a fydd yn perfformio y noson honno, yn ystod y sesiwn gwirio sain, cyn cymryd rhan mewn sesiwn holi ac ateb gyda'r artist ynghyd â rhai o'r criw a thîm y lleoliad. Anelir y fenter at ysgolion, colegau a grwpiau lleol, ac yn aml, dyma fydd profiad cyntaf y bobl ifanc mewn lleoliad cerddoriaeth llawr gwlad.

www.youtube.com/watch?v=ebSRvqPuleU

Bydd y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil yn weithredol o fis Ebrill 2024. Bydd cynnwys pob agwedd ar addysg drydyddol ac ymchwil o dan un corff yn meithrin ac yn cefnogi mwy o gydweithio a chydlyniant ac yn osgoi rhannu'r sector a chystadleuaeth ddiangen. Mae gan y Comisiwn y grym i sicrhau bod ein sector addysg drydyddol ac ymchwil wedi'i drefnu i ddiwallu anghenion dysgwyr, ein darparwyr addysg a hyfforddiant, cyflogwyr ac economi Cymru, ac mae'n hanfodol i wireddu ein gweledigaeth strategol ar gyfer y sector ôl-addysg orfodol a hyfforddiant yng Nghymru. Rydym yn disgwyl y bydd y Comisiwn mewn sefyllfa dda i weithio'n effeithiol ac yn gyson ar draws y system addysg drydyddol, a gyda'n partneriaid addysg, i ddarparu dull cydlynol o ymdrin â darpariaeth addysg ôl-16 ar bob lefel ledled Cymru.

Rydym wedi nodi nifer o fesurau y gallwn gydweithio arnynt i fynd i'r afael â'r materion a godwyd a chyflwyno cwricwla 16-19 i gefnogi ein diwygiadau addysg ehangach, gan achub ar y cyfle i gysoni egwyddorion a diben ein Cwricwlwm i Gymru ac ymrwymiad ein Rhaglen Lywodraethu i gynig amrywiaeth eang o gymwysterau a llwybrau at gymhwyster sydd o'r un gwerth ac ansawdd i ddysgwyr cyn ac ôl-16. Mae hyn yn adeiladu ar y gwaith diweddar i ddiwygio cymwysterau TGAU i gysoni â'r cwricwlwm newydd, a bydd yn cynnwys ehangu'r amrywiaeth o gymwysterau galwedigaethol yng Nghymru sy'n diwallu anghenion ein heconomi.

Gwybodaeth am fesur allbynnau ac effaith elfen greadigol y cwricwlwm newydd

Cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ei [chynllun gwerthuso Cwricwlwm i Gymru](#) yn ddiweddar. Mae'r cynllun hwn yn nodi sut y bydd Llywodraeth Cymru yn gwerthuso i ba raddau y mae ein diwygiadau yn cyflawni'r nodau rydym wedi'u pennu ar draws y cwricwlwm, ac yn ymgysylltu â dysgwyr, ymarferwyr a rhieni.

Mae Maes Dysgu a Phrofiad y Celfyddydau Mynegiannol yn un o chwe maes y Cwricwlwm i Gymru sydd yr un mor bwysig â'i gilydd, i bob dysgwr rhwng 3 a 16 oed. At hynny, mae creadigrwydd wedi'i nodi'n sgil hanfodol y mae angen i ddysgwyr ei meithrin er mwyn cyflawni pedwar diben y Cwricwlwm i Gymru, a dylai gael ei ymgorffori ar draws y cwricwlwm.

Un o'r prif fentrau i gefnogi creadigrwydd a'r celfyddydau mewn addysg yw rhaglen ar y cyd Llywodraeth Cymru a Chyngor Celfyddydau Cymru, *Dysgu Creadigol drwy'r Celfyddydau*. Mae'r rhaglen sefydledig hon (sydd ar waith ers 2015) yn destun proses werthuso annibynnol fanwl. Disgwylir i adroddiad arall gael ei gyhoeddi yn yr hydref, ac mae'r adroddiadau hyd yma wedi nodi effaith gadarnhaol y rhaglen, yn enwedig drwy ei helpen

Ysgolion Creadigol Arweiniol, ar gefnogi athrawon a'u haddysgu ac ar newid agweddau a diwylliant ysgolion mewn perthynas â chreadigrwydd a'r celfyddydau, ac, yn bwysicaf oll, ei heffaith ar ddysgwyr. Mae'r adroddiadau'n nodi'n glir dystiolaeth gan ysgolion sy'n dangos yn gyson hyder cynyddol ymhlith y dysgwyr hynny sy'n cymryd rhan yn y prosiectau creadigol, mwy o frwdfrydedd ymhlith dysgwyr i ddod i'r ysgol, gyda chyfraddau presenoldeb gwell, a chyflawniad gwell o ganlyniad i ymgysylltu gwell.

Cyllid a ddyrannwyd i brosiect Academiâu Sgrin Cymru, a gwybodaeth am y rhyngweithio rhwng y prosiectau ac ysgolion a cholegau

Dyfarnwyd £192,500 i'r Rhwydwaith Academiâu Sgrin drwy'r Gronfa Sgiliau Creadigol. Arweinir y prosiect hwn gan Brifysgol De Cymru mewn partneriaeth â Phrifysgol Bangor a Chynghrair Sgrin Cymru. Mae gan Gynghrair Sgrin Cymru hanes gwych o weithio'n helaeth gydag ysgolion a cholegau, gan ddarparu gwaith allgymorth, dosbarthiadau meistr a lleoliadau profiad gwaith. Bydd yr Academiâu newydd yn darparu manau hyfforddi integredig i gefnogi myfyrwyr, cymunedau a chyflogeion yn y sector sgrin sydd ar ddechrau eu gyrfa ledled Cymru. Bydd gosod y cyfleusterau hyfforddi newydd hyn wrth wraidd y diwydiant a chyflogi arbenigwyr addysgol sydd â chysylltiadau uniongyrchol ag ysgolion a cholegau, yn cysylltu anghenion datblygu'r diwydiant â dyheadau darpar dalent yn y cymunedau hyn. Bydd amrywiaeth o weithgareddau ar y safle am ddim, fel teithiau, digwyddiadau sgrinio, ymweliadau â setiau a dosbarthiadau meistr yn cael eu hategu gan raglen allgymorth a fydd yn cynnwys ymweliadau ag ysgolion a digwyddiadau cymunedol, gan ehangu mynediad ym mhob pwynt sydd ar gael.

Y newidiadau sydd angen eu gwneud i wasanaethau cyngor gyrfaedd yng Nghymru er mwyn sicrhau bod dysgwyr yn ystyried y diwydiannau creadigol yn ddewis gyrfa hyfyw

Mae Gyrfu Cymru yn aelod o Grŵp Rhanddeiliaid Sgiliau Ffilm a Theledu Cymru Greadigol, sydd â'r nod o annog dull partneriaeth o ddatblygu gweithlu presennol y sector sgrin yng Nghymru, a'r gweithlu yn y dyfodol. Ymhlith yr aelodau mae darparwyr addysg bellach, addysg uwch a hyfforddiant, darlledwyr a'r diwydiant. Mae Cynghrair Sgrin Cymru ac Into Film yn gweithio ochr yn ochr â Gyrfu Cymru i gynyddu ymwybyddiaeth o yrfaedd yn y sector.

Gwaith a wnaed i sicrhau bod amrywiaeth o bynciau galwedigaethol ar gael i alluogi dysgwyr i weithio yn y diwydiannau creadigol

Dyluniwyd y Cwricwlwm i Gymru i fod yn fframwaith cenedlaethol ar gyfer dysgwyr rhwng 3 a 16 oed er mwyn helpu ymarferwyr i ddatblygu cwricwlwm eu hysgol, gan roi'r hyblygrwydd iddynt ddiwallu anghenion penodol eu dysgwyr yn eu cyd-destunau a'u cymunedau. Bydd yr hyblygrwydd hwn sydd wedi'i ymgorffori yn y cwricwlwm i ddysgwyr o 3 oed yn galluogi mathau gwahanol o ddysgu yn dibynnu ar ddewisiadau a diddordebau'r dysgwr, a ddylai arwain at gwricwlwm sy'n fwy diddorol i bobl ifanc. At hynny, mae'r cwricwlwm newydd yn cynnwys mwy o bwyslais ar iechyd a lles dysgwyr, ac mae'r un statws wedi'i roi i'r agwedd honno â meysydd o'r cwricwlwm fel mathemateg, neu wyddoniaeth a thechnoleg. Mae hyn yn newid penodol i Gwricwlwm Cenedlaethol 2008 ac mae bodolaeth cwricwlwm mwy integredig a diddorol yn rhoi'r cyfle i gefnogi dysgwyr mewn ffyrdd gwahanol yn unol â'u diddordebau.

Ar gyfer dysgwyr sy'n dilyn y Cwricwlwm i Gymru, mae Cymwysterau Cymru wedi ymgynghori'n ddiweddar ar ei Gynnig Llawn o Gymwysterau 14-16 arfaethedig, sy'n cynnwys rhai cymwysterau cyn-alwedigaethol sydd wedi'u dylunio i roi cipolwg ar faes galwedigaethol eang a chyfle i gael profiad ymarferol. Mae'r rhain yn cynnwys y Celfyddydau Perfformio a Chynhyrchu a Thechnoleg y Cyfryngau Creadigol. Ar gyfer y dysgwyr hynny sy'n dilyn Cwricwlwm Cenedlaethol 2008, mae Mesur Dysgu a Sgiliau

(Cymru) 2009 yn ei gwneud yn ofynnol i ysgolion gynnig o leiaf 25 o gyrsiau i ddysgwyr yng Nghyfnod Allweddol 4, y mae o leiaf 3 ohonynt yn rhai galwedigaethol, fel rhan o gynnig eu cwricwlwm lleol. Anogir ysgolion i gyflwyno cyrsiau ar y cyd er mwyn sicrhau y caiff yr amrywiaeth a'r nifer mwyaf posibl o gymwysterau eu cynnig, gan alluogi pobl ifanc i ddewis o gwricwlwm eang a chytbwys.

Mae Profiadau sy'n Gysylltiedig â Gyrfaoedd a Gwaith yn un o themâu trawsbynciol y Cwricwlwm i Gymru i bob dysgwr rhwng 3 a 16 oed. Mae'n flaenoriaeth bwysig i ysgolion gefnogi dysgwyr i symud ymlaen yn hyderus i gyflogaeth, hyfforddiant neu addysg ar ôl iddynt gwblhau eu haddysg orfodol, gan feddu ar yr wybodaeth, y sgiliau a'r profiadau perthnasol. Dylai dysgwyr gael profiadau sy'n gysylltiedig â gwaith a gyrfaoedd a meithrin dealltwriaeth o'r amrywiaeth o gyfleoedd sydd ar gael iddynt drwy eu hoes.

Dylai cwricwla ysgolion alluogi dysgwyr i gael profiadau sy'n gysylltiedig â gwaith a gyrfaoedd, ac i feithrin dealltwriaeth o'r amrywiaeth o gyfleoedd sydd ar gael iddynt drwy eu hoes. Bydd y dysgu hwn yn eu helpu i wneud penderfyniadau ar sail gwybodaeth am eu llwybrau gyrfa. Dylai'r profiadau anelu at agor llygaid dysgwyr i'r hyn sy'n bosibl, a rhoi cyngor o ansawdd uchel ar sgiliau a llwybrau gyrfa, gan godi dyheadau dysgwyr nad ydynt o bosibl yn credu bod rhai cyfleoedd ar gael iddynt mewn gwirionedd.

Bydd cydweithio ag unigolion a chyflogwyr hefyd yn rhoi cyfleoedd i ddysgwyr ddysgu am waith, cyflogaeth a'r sgiliau sy'n cael eu gwerthfawrogi yn y gweithle. Gall dysgwyr ddefnyddio'r wybodaeth a'r sgiliau y byddant yn eu dysgu drwy gymryd rhan mewn profiadau sy'n gysylltiedig â gwaith i ddatblygu gweithgareddau menter llwyddiannus. Gall y rhain gynnig profiad dysgu gwirioneddol iddynt, sy'n eu helpu i ddatblygu fel cyfranwyr mentrus a chreadigol, gan feithrin cysylltiadau â'r byd gwaith a chodi eu dyheadau.

Y diwydiant gemau cyfrifiadurol

Mae gan Cymru Greadigol amcan strategol i dyfu'r diwydiant gemau cyfrifiadurol yng Nghymru. Ar lefel talent ar lawr gwlad, rydym yn cefnogi Talent Gemau Cymru, sef rhaglen flynyddol sy'n rhoi cymorth cofleidiol ac ariental i raddedigion diweddar a'r rhai sydd ar fin graddio i ddatblygu cysyniad ar gyfer gêm. Cyflwynir y cysyniad hwn wedi i gynhadledd flynyddol EGX ym mis Hydref. Drwy'r rhaglen hon, rydym yn sbarduno cwmnïau datblygu gemau newydd yn ogystal â'r broses o greu sypiau o eiddo deallusol.

Mae ein cyllid datblygu rheolaidd yn rhoi hyd at £25,000 i stiwdios gemau er mwyn datblygu teitl, gyda'r nod o sicrhau cyllid masnachol pellach. Yn ystod cylch 2022, gwnaethom gefnogi 14 o gemau drwy gyfanswm o £330,320 o gyllid.

Yn 2012, gwnaethom lansio cyllid cynhyrchu ar gyfer gemau, gan alluogi stiwdios i wneud cais am gyllid atodol i gynhyrchu gêm, yn seiliedig ar wariant yng Nghymru yn hytrach na chreu swyddi. Yn ddiweddar, rydym wedi cwblhau ein prosiect cyntaf gan ddefnyddio'r cyllid hwn, sydd wrthi'n aros am gymeradwyaeth weinidogol derfynol.

Bob blwyddyn, rydym yn annog stiwdios gemau yng Nghymru i feithrin eu hymwybyddiaeth o'r farchnad ryngwladol drwy fynd â dirprwyaeth i'r Gynhadledd Datblygu Gemau yn San Francisco. Mae hyn wedi tyfu o flwyddyn i flwyddyn ac yn 2023, arweiniodd Cymru Greadigol ddirprwyaeth o 18 o gwmnïau ochr yn ochr â Gweinidog yr Economi. Bydd dirprwyaeth fach hefyd yn mynd i Gamescom yn Cologne ym mis Awst eleni.

Rydym hefyd wedi cynnal rhaglen hybu beilot ar gyfer cwmnïau gemau ar y cyd ag Indielab. Roedd y rhaglen hon ar gyfer y DU gyfan yn cynnwys chwe datblygwr gemau o Gymru, a gafodd gyfres o sesiynau wedi'u dylunio i wella eu galluoedd buses a hybu eu twf yn y sector. Bydd y cwmnïau bellach yn mynd ati i baratoi cynnig ar gyfer buddsoddwr, i'w gyflwyno ym mis Hydref y eleni.

Cynllunio ar gyfer y dyfodol

Mae'r newidiadau cyflym ym maes Deallusrwydd Artiffisial yn arbennig o berthnasol i'r diwydiannau creadigol, ac mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod manteision technolegau sy'n seiliedig ar ddata fel deallusrwydd artiffisial a chyfleoedd i arloesi yn y farchnad yn y maes hwn. Fodd bynnag, mae pryder cynyddol ynghylch diogelu hawliau eiddo deallusol ym mhob maes creadigol, wrth i waith a gyhoeddwyd gael ei grynhoi a'i aildefnyddio gan ddeallusrwydd artiffisial, ac wrth i ddelweddau, llais a chynnwys arall gael eu creu'n awtomatig gan adnoddau wedi'u hawtomeiddio. Mae hyn yn cynnwys creu cynnwys ym maes newyddiaduraeth. Mae ffactorau eraill i'w hystyried hefyd mewn perthynas ag awtomeiddio tasgau sydd wedi cael eu gwneud gan arbenigwyr ar gyflogau da, yn enwedig yn y meysydd sy'n seiliedig ar dechnegol fel ôl-gynhyrchu, dylunio, cynhyrchu delweddau, ac ati. Mae cwestiynau'n cael eu gofyn ynglŷn â sut mae fframwaith hawlfraint y DU yn cydnabod hawliau deiliaid eiddo deallusol y caiff eu gwaith ei ddefnyddio i ddatblygu/bwydo deallusrwydd artiffisial, a pha drefniadau trwyddedu ymarferol y gellid eu rhoi ar waith i gydnabod deiliaid hawliau. At hynny, mae pryderon yn cael eu codi ynglŷn â'r potensial am ragfarn yn y data a ddefnyddir i ddarparu gwasanaethau deallusrwydd artiffisial, y tarfu a'r effaith ar y farchnad lafur, camwybodaeth, a'r diddordeb cynyddol mewn gwasanaethau fel ChatGPT.

Mae anodd amcangyfrif union effaith deallusrwydd artiffisial ar swyddi, ond mae ymchwil yn UDA yn awgrymu y bydd yn cael effaith anghymesur ar swyddi sy'n cael eu gwneud yn draddodiadol gan fenywod, a'i bod bron yn anochel y byddant yn colli swyddi. Mae streic diweddar Urdd Ysgrifenydd America ym mis Mai eleni yn enghraifft o'r effaith ar gyflogaeth, lle y codwyd pryderon ynglŷn â'r defnydd o ddeallusrwydd artiffisial i ysgrifennu sgrïptiau ffilm a theledu.

Mae Cymru Greadigol yn parhau i weithio gyda chydweithwyr a phartneriaid ym maes technoleg a pholisi, gan gynnwys Cyngor Llyfrau Cymru, er mwyn ein helpu i ddeall y risgiau hyn yn well, a'r camau sydd angen eu cymryd er mwyn helpu i'w lliniaru. Rydym yn cefnogi'r angen am reoliadau priodol ochr yn ochr â safonau, llywodraethu a systemau sicrwydd perthnasol – er mwyn sicrhau bod technolegau deallusrwydd artiffisial yn cael eu defnyddio mewn ffyrdd cyfrifol, moesegol, cynhwysol a diogel.

Yn gywir,



Dawn Bowden AS
Dirprwy Weinidog y Celfyddydau, Chwaraeon a Thwristiaeth
Deputy Minister for Arts, Sport and Tourism